

Polaraktualiteter

utges av
Polarforskningssekretariatet

Nr 146 • April 2008

Vegamedaljen

Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi har beslutat att Vegamedaljen 2008 tilldelas den danska professorn Dorthe Dahl-Jensen, Center for Is og Klima vid Niels Bohr Institutet i Köpenhamn.

Medaljen utdelas på Vegadagen den 24 april av kung Carl XVI Gustaf. Samma dag, kl. 14–18, genomförs ett symposium på Kungl. Vetenskapsakademien med tema *Climate changes: The reaction of glaciers and ice sheets*. Bland övriga forskare som presenterar aktuell polarforskning märks docent Margareta Hansson från Stockholms universitet.

Dorthe Dahl-Jensen får medaljen för sina insatser inom klimathistoriska studier i Arktis. Dorthe Dahl-Jensen leder isborringarna på norra Grönland (NORGRIP och NEEM) och har genom dessa fått fram mycket betydelsefull information om jordens klimatdynamik.

Läs mer på www.ssag.se, eller kontakta SSAG:s ordförande Gunhild Rosqvist, 08-164983, eller sekreterare Charlotta Hedberg, 08-4021252, 0703-764976.

Descartes-priset

EPICA-projektet får Descartes-priset av Europakommissionen för forskningssamarbete över nationsgränserna. Margareta Hansson vid Institutionen för naturgeografi och kvartärgeografi, Stockholms universitet, är svensk representant i projektet och tog emot priset i Bryssel 12 mars.

EPICA-projektet är ett samarbete mellan forskare från tio europeiska länder. Projektet har fått fram klimathistoria från två olika iskärnor i Antarktis, som har blivit viktiga pusselbitar i förståelsen av klimatförändringarna. En av iskärnorna täcker in temperaturdata och halter av växthusgaser 800 000 år tillbaka i tiden. Den andra ger möjlighet att studera klimatkopplingen mellan norra och södra halvklotet, tillsammans med iskärnor från Grönland.

SWEDARCTIC 2008

IPY:s andra Arktissommar har startat med en vårsäsong på stationen Kinnvika, och fler expeditioner är på gång.

Kinnvika

Inom programmet *Change and Variability of the Arctic System – Nordaustlandet* fortsätter ett stort antal forskare från tio nationer det arbete som påbörjades förra sommaren. De ska undersöka klimat- och miljöhistoria i glaciärer och sediment, kartera flora och fauna, samt söka spår av mänskliga aktiviteter på Nordaustlandet, Svalbard, med Kinnvika-stationen som bas. Forskningsledare: Veijo Pohjola, Uppsala universitet.

Arktiska Sverige

Svenska och internationella forskargrupper kommer under juli och augusti att genomföra fältverksamhet i svenska fjällkedjan. Forskningsstationerna i Abisko och Vindelfjällen blir viktiga utgångspunkter för studier av den subarktiska miljön. Forskningsledare: Ninis Rosqvist, Anders Angerbjörn, Kerstin Lidén och Magnus Mörth, Stockholms universitet, Göran Ericsson, SLU Umeå, Christer Jonasson och Terry Callaghan, Abisko Naturvetenskapliga Station.

Arctic Summer Cloud Ocean Study – ASCOS

ASCOS är ett internationellt atmosfärsexperiment som i augusti genomförs i centrala delar av arktiska bassängen. Syftet är att förbättra modelleringen av det arktiska klimatet och därigenom minska osäkerheten i scenarios för klimatförändringar. Med instrument på isen och på isbrytaren kommer observationer att göras i havet, på isen, i havsytan och flera kilometer upp i atmosfären. Forskningsledare: Mikael Tjernström och Caroline Leck, Stockholms universitet.

International Siberian Shelf Study – ISSS–08

I augusti och september 2008 kommer en internationell forskningsexpedition med deltagare från bl.a. Ryssland, USA och Sverige att färdas längs hela den sibiriska kusten till Östsibiriska havet. Syftet är att bättre förstå de enorma flöden av kol, materia och vatten som passerar från den sibiriska tundran till det inre av Arktiska oceanen, speciellt med avseende på effekter av ett förändrat klimat. Expeditionen genomförs i samverkan med Rysslands Vetenskapsakademi, FEBRAS. Svenska forskningsledare: Leif Anderson, Göteborgs universitet, Örjan Gustafsson, Stockholms universitet, Per Andersson, Naturhistoriska riksmuseet och Johan Ingri, Luleå tekniska universitet.

Sommaren innehåller även annan polarforskning. Mer information kommer snart på webbplatsen www.polar.se/expeditioner/swedarctic2008. Polarforskningssekretariatet gör också tryckta broschyrer för de fyra projekten ovan.

Ny webbplats

Polarforskningssekretariatet har en ny webbplats! Adressen är samma, www.polar.se, men utseendet och en del funktioner är nya. Tillgängligheten för användare som nås surfar med hjälpmedel har ökat och det finns lättläsa sidor om myndigheten och verksamheten. En sökmotor har också lagts till. Webbplatsen kan dras med en del ”barnsjukdomar” i början, men all information ska vara på plats. Vi hoppas att ni uppskattar den nya designen. Välkomna in!

Årsbok 2007

Polarforskningssekretariatets årsbok för 2007 är nu klar. Årsboken är gratis och innehåller forskarrapporter, krönikor och sekretariatets årsredovisning. Det går bra att beställa årsboken via e-post office@polar.se eller per telefon 08-673 97 25.

ACEX lever vidare

Kommer ni ihåg den maringeologiska expeditionen ACEX 2004?

Ett specialnummer av AGU-tidskriften *Paleoceanography* (vol. 23) om ACEX publicerades i mars med 19 artiklar och en introduktion av projektledarna Jan Backman och Kate Moran. *Paleoceanography* gör vanligtvis inte specialnummer längre, men gjorde här ett undantag. Abstracts kan man läsa på webbsidan www.agu.org/contents/sc/ViewCollection.do?collectionCode=CENTA_RC1 utan att vara prenumerant.

Kate och Jan har också fått varsin dinoflagellat-art uppkallade efter sig. En artikel om det kommer senare i år i tidskriften *Micropaleontology*.

Konferenser

Vid Umeå universitet ordnar man – inom ramen för Internationella polaråret 2007–2008 – konferensen **Human Dimensions in the Circumpolar Arctic** 8–10 oktober (www.umea-congress.se/polar2008.html). Ämnet i stort är mänskligt liv och dess förutsättningar i det cirkumpolära Arktis genom historien, idag och i morgon. Sista dag att skicka in bidrag är 1 maj. Frågeställningar som kommer att tas upp är:

– Hur det nordliga avbildas i vetenskap, konst och litteratur.

– Hur social och ekonomisk utveckling uppfattas vid olika tidpunkter.

– Hur klimat, ekologi och naturresurser har påverkat livet i norr.

– Vilken roll som den nationella och internationella politiken har spelat för nordlig utveckling och levnadsvillkor.

Barents Institute i Kirkenes i Norge (www.barentsinstitute.org) organiserar två kommande konferenser:

The Calotte Academy 2008, 22–26 maj, går av stapeln på tre platser: i Inari, Finland (föreläsningar och öppna diskussioner, samtidigt som Ijahis Idja Saami Music Festival), i Kirkenes, Norge och i Murmansk, Ryssland. Temat 2008 är ”Climate Change Defining Human Security”.

European Conference of the Association of Borderland Studies 11–13 september, i samarbete med Universitet i Tromsø. Den interdisciplinära konferensen handlar om gränsstudier och ska öka förståelsen för kulturens roll inom gränsöverskridanden och -områden.

Ny polardoktor

11 april disputerade Lena Håkansson, Geologiska institutionen vid Lunds universitet, i kvartärgeologi med avhandlingen *Glacial history of Northeast Greenland: cosmogenic nuclide constraints on chronology and ice dynamics*. Forskningsmaterialet är delvis insamlat på Grönland under expeditioner med stöd från Polarforskningssekretariatet.

Läs om avhandlingen och ladda ner den i sin helhet på webbsidan www.lu.se/o.o.i.s?id=12588&postid=1049213

Delta i Antarctic Science Fellowship

Scientific Committee on Antarctic Research, SCAR, utlyser ett ”Fellowship Programme” för 2008–2009. Programmet vänder sig till unga forskare och ingenjörer och vill bland annat uppmuntra till samarbete inom forskningsaktiviteter med koppling till Antarktis. Sista ansökningsdag är 15 maj.

Läs mer här: www.scar.org/awards/fellowships/fellowships0809.html

...

Polaraktualiteter utges av Polarforskningssekretariatet och distribueras gratis. Kontakta oss om du vill ha fler exemplar, information eller ändra prenumerationsätt. Citera oss gärna, men ange källan!

Ansvarig utgivare: Anders Karlqvist
Redaktion: Sofia Rickberg, Eva Grönlund, Elena Dahl
e-post: polaraktualiteter@polar.se

Polarforskningssekretariatet
Box 50003, 104 05 Stockholm
tel: 08-673 96 00
fax: 08-15 20 57
www.polar.se

21 april 2008 ISSN 1101-9514